

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Jiřího Vyvadila v právní věci stěžovatele **Y. T.**, zastoupeného JUDr. Janem Vodičkou, advokátem se sídlem v Liberci, Valdštejnská 381/6, za účasti **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka Liberec, ze dne 24. 11. 2004, č. j. 58 Az 12/2004 - 15,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, ze dne 24. 11. 2004, č. j. 58 Az 12/2004 – 15, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí Ministerstva vnitra (dále jen „ministerstvo“) ze dne 5. 8. 2004, č. j. OAM - 472/LE – JE01 – JE01 - 2004, jímž byla zamítnuta jeho žádost o udělení azylu jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud v odůvodnění rozsudku uvedl, že stěžovatel vstoupil na území České republiky 21. 2. 2001 a do března 2001, kdy byl zadržen Policií ČR, se po území České republiky volně pohyboval. O azyl požádal 23. 7. 2004 v době, kdy byl ve výkonu trestu odnětí svobody. Stěžovatel měl možnost požádat o azyl po příjezdu na území České republiky bezodkladně, ale neučinil tak přesto, že mu v tom nebránily žádné objektivní okolnosti. Závěry, které ministerstvo přijalo, tak plně odpovídají všem zákonným hlediskům ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Vzhledem k tomu, že žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná, nerozhodovalo ministerstvo o udělení azylu ve smyslu §§ 12 až 14 zákona o azylu a ani o překážce vycestování ve smyslu § 91 citovaného zákona.

Žalobní námitky týkající se zdravotního stavu stěžovatele, a tedy možnosti udělit humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu, a žalobní námitky týkající se obavy stěžovatele o život v případě návratu do země původu vztahující se k překážce vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, se proto nemohou vztahovat k žalobou napadenému rozhodnutí.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Pokud při posuzování žaloby vycházel krajský soud ze skutečnosti, že se stěžovatel volně pohyboval po území České republiky a měl tak možnost požádat o azyl ihned po příjezdu, stěžovatel namítal, že ve skutečnosti měl možnost se takto volně pohybovat pouze krátce, a to od 21. 2. do 17. 3. 2001, celkem tedy 24 dnů. Jako občan Ukrajiny neměl v té době žádné znalosti právního systému České republiky, neovládal češtinu a neměl tak žádné zkušenosti a informace o možnosti podat žádost o udělení azylu. Na radu svého právního zástupce, že jeho žádost o udělení azylu nebude akceptována dokud je proti němu vedeno trestní stíhání, podal tuto žádost až po ukončení trestního řízení vůči své osobě. Dále namítal, že ministerstvo, stejně jako posléze i krajský soud, se nezabývalo jeho obavou o život v případě návratu do vlasti. V důsledku úmyslného úrazu hlavy měl 2. stupeň invalidity, což je zadokumentováno v jeho zdravotní kartě. Proto má za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu. S právním názorem ministerstva a krajského soudu o zjevné nedůvodnosti jeho žádosti podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se proto nemůže ztotožnit, když časovou prodlevu mezi vstupem na území České republiky a podáním žádosti o azyl odůvodnil a když v žádosti o azyl jsou obsaženy konkrétní důvody jeho žádosti v souladu s § 12 a § 14 zákona o azylu. Již v průběhu pohovoru k důvodům žádosti o azyl, v žádosti o azyl a stejně tak v žalobě uvedl skutečnosti, které jeho žádost odůvodňují, zejména obavu o svůj život a životy svých příbuzných v případě jeho návratu do vlasti vyplývající z politicko-ekonomické situace v jeho rodné zemi. Jasně popisuje nátlak kriminálních živlů propojených s justicí a ostatními státními orgány, který vyvrcholil opakovaným násilným jednáním směřujícím proti jeho osobě, pronásledováním a vyhrožováním smrtí. Toto tvrzení mohou prokázat jím navrhované lékařské zprávy popisující jeho zdravotní stav. Významným momentem, který jej přesvědčil o nezbytnosti podání žádosti o azyl, byl dopis od jeho matky, ve kterém potvrdila jeho obavy z toho, že popsané protiprávní jednání státních orgánů a s nimi propojených soukromých subjektů mu i přes jeho nepřítomnost hrozí i nadále. Proto se domáhal zrušení napadeného rozsudku.

Ministerstvo ve vyjádření ke kasační stížnosti popřelo její oprávněnost, neboť jak správní rozhodnutí, tak i rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy a odkázalo na obsah správního spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněné ve správním řízení, a na vydané rozhodnutí. Dále zdůraznilo, že během řízení vyplynulo, že stěžovatel pobýval na území České republiky od února roku 2001 a až do svého zadržení policií v březnu 2001 se zde mohl svobodně pohybovat, v kontaktu se státními orgány mu nebránila žádná objektivní překážka a o skutečnostech, které nyní uvádí jako důvody pro udělení azylu, celou dobu věděl. Následně po svém zadržení mohl také kdykoliv požádat o azyl. Stěžovatel však tento úmysl projevil až v lednu 2004 poté, co byl odsouzen za vraždu a byl mu uložen trest odnětí svobody a trest vyhoštění. Žádost o udělení azylu byla zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu a v souladu s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, č. j. 4 Azs 195/2004, se nelze v řízení o kasační stížnosti dovolávat posouzení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu, neboť o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. Rovněž tak překážka vycestování se v souladu s ustanovením § 28 zákona o azylu posuzuje pouze v případě neudělení nebo odnětí azylu. Z výše uvedených důvodů navrholo zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které uplatnil stěžovatel v podané kasační stížnosti a přitom sám neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Zákon o azylu vedle pozitivního vymezení předpokladů pro udělení azylu v § 12 stanoví také vylučující důvody, při jejichž naplnění nelze žadateli azyl udělit. Tyto důvody jsou taxativně stanoveny v § 15 a 16 zákona o azylu. Podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel podal žádost o udělení azylu s cílem vyhnout se hrozícímu vyhoštění, vydání nebo předání k trestnímu stíhání do ciziny, ačkoliv mohl požádat o udělení azylu dříve.

V daném případě stěžovatel opustil zemi původu v únoru 2001, přičemž uvedl, že to bylo kvůli výhrůžkám ze strany kriminálních struktur a zkorumpovaných lidí z justice a z toho vyplývajících obav o život. Do České republiky přijel 21. 2. 2001, pohyboval se po různých městech a rozmýšlel, co bude dělat dál, v čem může podnikat, jak může pracovat a taky se chtěl ujistit, jest-li ho někdo z ukrajinské mafie sleduje. Poté byl v březnu 2001 zadržen Policií ČR a v současné době je ve výkonu trestu odnětí svobody za trestný čin vraždy v trvání 10 let a byl mu uložen i trest vyhoštění na dobu 10 let. Úmysl požádat o udělení azylu na území České republiky projevil v lednu 2004 a na otázku, proč tak neučinil dříve uvedl, že se dozvěděl, že možná dojde k přesunu ruských a ukrajinských vězňů zpět do jejich vlasti a on se obává, že v takovém případě se ho bude snažit mafie zabít a bude v ohrožení života.

Zákon o azylu sice nestanoví povinnost požádat o azyl ihned po vstupu na území České republiky, ovšem vzhledem k tomu, že institut azylu slouží k ochraně před pronásledováním v zemi původu, je nanejvýš logické podání takové žádosti bezprostředně poté, kdy se osobě pronásledované či osobě důvodně se pronásledování obávající podaří vstoupit na území země, která je schopna mu poskytnout nezbytnou ochranu. Důvody, které stěžovatel považuje za azylově významné, existovaly již při jeho vstupu na území České republiky v únoru 2001. Stěžovatel měl reálnou možnost požádat o azyl v České republice podstatně dříve než tak učinil, přičemž mu v tom nebránily žádné objektivní okolnosti. Stěžovatel však projevil úmysl požádat o udělení azylu po téměř třech letech pobytu na území České republiky poté, co byl pravomocně odsouzen k trestu odnětí svobody a trestu vyhoštění. Proto jsou splněny podmínky ustanovení § 16 odst. 1 písm. k) zákona o azylu pro zamítnutí žádosti o azyl, jak také v souladu se zákonem dovodil krajský soud.

Pokud stěžovatel namítal, že se krajský soud nezabýval jeho obavou o život v případě návratu do vlasti a vyjádřil přesvědčení, že jsou dány důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 12, resp. § 14 zákona o azylu, jedná o námitku nedůvodnou. Jsou-li splněny podmínky stanovené v § 16 odst. 1 zákona o azylu pro zamítnutí žádosti, není zákonný důvod zkoumat případnou existenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 nebo § 14 zákona o azylu, jak na to poukazuje stěžovatel v kasační stížnosti, protože udělení azylu podle citovaného ustanovení je za takové situace vyloučeno.

Stěžovatel dále nesouhlasil s tím, že se jak ministerstvo tak i následně i krajský soud nevypořádalo s existencí překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu. K této námitce Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud neměl důvod se vypořádávat s tvrzením ministerstva ohledně překážek vycestování podle § 91 zákona o azylu, protože toto tvrzení ve výroku rozhodnutí ministerstva obsaženo nebylo. Podle § 28 zákona o azylu ministerstvo

v rozhodnutí uvede, zda se na cizince vztahuje překážka vycestování, pouze pokud bude rozhodnuto o neudělení nebo odnětí azylu. Tuto povinnost však ministerstvo nemá, pokud je žádost o udělení azylu zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud z důvodů výše uvedených kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl. Ve věci rozhodl v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s., podle něhož rozhoduje Nejvyšší správní soud o kasační stížnosti zpravidla bez jednání, když neshledal důvody pro jeho nařízení.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, věta první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení a ministerstvu žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 12. srpna 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu